

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๗

วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ขอเปิดประชุมครับ เมื่อสักครู่นี้คณะกรรมการ สปท. เขาเอาเรื่องข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ป.ป.ช. มาให้ เดี่ยวมอบไว้ให้ที่อาจารย์ธิตินันท์ดีกว่าจะได้ เอามารวม วันจันทร์เราเอาเรื่องข้อเสนอแนะของใครต่อใครทั้งหมดเอามาดูไล่ไปตีใหม่ เพราะว่า อัยนี่ยมันจะหมดแล้ว ส่วนบทเฉพาะกาลให้ร่างไว้ก่อน บทเฉพาะกาลปกติ แล้วก็เอาไปดูที่โน่นก็ได้ หรือหลังจากดูเรื่องอื่นเสร็จแล้วก็เอามาดูบ้างก็ได้ ส่วนของที่เขาเสนอแนะอาจจะต้องมาไล่ แต่ละเรื่อง ๆ ว่าที่เขาเสนอแนะมา แล้วเราทำไปมากน้อยแค่ไหน อันไหนเราทำได้ ทำไม่ได้ ก็จะได้ รู้ว่าเราทำได้แล้ว บางอันเราอาจจะต้องเอามาเติมให้เขา บางอันก็มีอยู่แล้ว ไม่ต้อง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งก็ค่อย ๆ ดูกันไป แล้วก็เหลือ ส.ว. วันจันทร์ก็ต้องมาวันอังคารใช้ใหม่ วันจันทร์จะประชุมใช้ใหม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท : วันจันทร์ อนุติบัญญัติจะประชุมเรื่อง ส.ว. เพิ่มเติม ตอนเช้า จะเสนอได้ตอนบ่ายครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเจียรชัย ณ นคร : ที่ว่ากรรมการปฏิรูปการเมืองครับ ที่เขาจะมายื่นหนังสือ วันจันทร์นะครับ ผมบอกทางท่านอาจารย์ธิตินันท์ไปแล้วครับว่า ให้ท่านอาจารย์ธิตินันท์รับทราบดีว่าเป็น ผู้รับมอบครับ ตอนประมาณบ่ายโมงสิบห้าครับ

ประธาน : ได้

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมขออนุญาตครับ กราบเรียนท่านประธานครับ เมื่อเช้าที่ท่านได้กรุณาให้ผมรับ ๒ คณะครับ มีจากพรรคพลังอุดรซึ่งเป็นพรรคจัดตั้งใหม่ แล้วก็ แพทยสภาก็ได้มีข้อเสนอความคิดเห็นที่อยากให้เราบรรจุในร่างของเราเกี่ยวกับแพทย์ ผมก็ขออนุญาตมอบให้ท่านนาถะลงรับ

ประธาน : ตกลงมอบที่ใคร มอบให้คุณธิตินันท์

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : เมื่อสักครู่นี้เจ้าหน้าที่ผมไปติดต่อท่านแล้วใช่ไหมครับ
ให้เขาประทับตรารับหนังสือ เดี่ยวผมจะขออนุญาตสำเนาเรียนท่านกรรมการทุกท่านนะครับ
ท่านประธานครับ

ประธาน : ได้ครับ

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ขอบพระคุณครับ

เลขานุการ (นายปกรณ์ นิลประพันธ์) :

หมวด ๑๓

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๖๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ
จะกระทำมิได้

ประธาน : อันนี้มันเพิ่งมาเขียนเมื่อไร

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ ความจริงมาตรานี้ในรัฐธรรมนูญ
ที่ผ่านมามาตั้งแต่ต้นไม่เคยมี แม้กระทั่งฉบับปี ๒๕๔๐ ก็ไม่มี เข้าใจว่า มีในฉบับรัฐธรรมนูญชั่วคราว
ก่อนที่จะทำ ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๐ เอาไปใส่ไว้ ปัญหาของมันก็คือถ้าเขียนไว้ และถ้ารัฐธรรมนูญนี้
อยู่ต่อเป็น ๑๐๐ ปี ตอนสมัยนั้นถ้าเกิดเขาคิดอย่างอื่น เขาก็เลยทำไม่ได้ หรือมีเหตุอะไร
ที่จำเป็นต้องเปลี่ยน มันก็จะเป็นจุดขัดขวางอยู่

ประธาน : เราตกอยู่ในฐานะที่นั่งลำบาก โดยเหตุผลก็เป็นอย่างที่คุณอัชพรว่า
แต่โดยในทางความเป็นจริงเมื่อท่านเอาไปเขียนไว้ขึ้นมาสักฉบับ พอเราไปตัดออกเข้าก็เป็นเรื่อง
เพราะว่าเราจะอธิบายว่าเมื่อวันข้างหน้าคนจะคิดเปลี่ยน จะเปลี่ยนไม่ได้ เรายิ่งตายใหญ่

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ความจริงในร่างมาตรา ๒๖๑ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๔๐ ก็บัญญัติ ๒๕๕๐ ก็บัญญัติ บัญญัติอยู่ใน (๑) วรรคสองนะครับ คืออันนี้คล้าย ๆ ว่า
เขามองว่าเป็นหลักการสำคัญซึ่งจะไม่แก้ พุดง่าย ๆ คือการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ แต่ว่าในรัฐธรรมนูญเดิม
๒๕๔๐ ๒๕๕๐ เขาใช้คำว่า เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ อันนี้เราใช้คำว่า เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ
ของเดิมเขาใช้คำว่า เปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ความหมายเหมือนกันหรืออย่างไรครับ อย่างเช่น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๓

จะไปบอกว่าเป็นมลรัฐอย่างนี้ไม่ได้ หรือว่ารัฐปัตตานีอะไรลักษณะที่แยกอะไรอย่างนี้ไม่ได้
อะไรอย่างนี้ครับ

เลขานุการ : ขออนุญาตกราบเรียนครับ ในมาตรา ๑ มาตรา ๒ จะเป็น มาตรา ๑
รูปแบบรัฐ มาตรา ๒ จะเป็นรูปแบบการปกครอง ผมเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ น่าจะพิมพ์ตก
เพราะพิมพ์ตกอยู่หลายแห่งอยู่เหมือนกัน

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตนะครับ ผมโดยส่วนตัวผมมองว่า
มาตรา ๒๖๑ ในส่วนว่าด้วยการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ในความเห็นส่วนตัวผมมองว่า ตรงนี้เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทย แล้วมีความรู้สึกกว่า
ถ้า ๑๐๐ ปี เราคาดว่าก็จะเป็นลักษณะอย่างนี้อยู่ต่อไป แต่ว่าในเรื่องรูปแบบของรัฐตรงนั้นมากกว่า
ถ้าที่ประชุมจะเห็นว่ามันจะมีค่าที่เป็นกลางกว่านี้ หรือว่าเป็นค่าที่จะไม่ไปจำกัดสิทธิของคน
ในอนาคต ผมคิดว่าตรงนั้นน่าจะเป็นจุดที่เราพิจารณาได้ครับ ขออนุญาต

ประธาน : เราต้องวิเคราะห์เสียก่อนว่าที่เขาบอกว่า เปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ
และเรากำลังแก้เป็นรูปแบบของรัฐ เดิมมันหมายความว่าอะไร รูปของรัฐ หมายความว่าอะไร

นายอัชพร จารุจินดา : ที่เคยพูด ๆ กันแต่ไม่รู้จะถูกหรือเปล่านั้นครับว่า
ก็หมายถึงว่าความเป็นรัฐเดี่ยว

ประธาน : คือถ้ามันเป็นรัฐเดี่ยว มันก็ต้องรักษาไว้ มันต้องถือว่าเป็นเจตจำนงของ
ประชาชนมาแต่โบราณ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันผู้ใดจะแบ่งแยกมิได้ อันนี้ก็ต้องเก็บเอาไว้
คนที่คิดจะเปลี่ยนให้เป็นมลรัฐก็ต้องไปคิดเปลี่ยนในที่อื่น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมไปคิดความคิดแผลง ๆ นั้นนะครับ
แต่ว่าในกรณีของทางภาคใต้ สมมุติจะครับ กรณีสมมุติเขาจะขอในรูปแบบการปกครองตนเอง
เป็น ๑ รัฐ ๒ ระบบ เราคิดถึงขั้นนั้นได้ไหมครับ เพราะตอนนี้มันก็อยู่ในระหว่างการเจรจา
สมมุติเขาขอรูปแบบการปกครองตนเอง มันจะกระทบกระเทือนต่อมาตรานี้ไหมครับ

ประธาน : กระทบกระเทือน ทำไม่ได้ ไม่ต้องคิด คือใครมาเสนอก็คิดต่อไม่ได้
คือไปเจรจาไม่ได้ เพราะว่าถ้าเปิดไว้ก็เจรจา แต่อายนี้เราปิดเลย ไม่ต้องกลัวว่ารัฐบาลไหนจะมี
นโยบายยอมให้แบ่งแยกออกไป เว้นแต่จะฉีกรัฐธรรมนูญเสียก่อน ทางทฤษฎีถ้าไปแก้มัน
ทางทฤษฎียังรู้สึกไม่ค่อยเห็นชัด แต่ทางที่จะเสียเห็นชัด เพราะฉะนั้นเอามันไว้ก่อนก็แล้วกัน

เลขานุการ :

มาตรา ๒๖๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นายเถียรชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ ขออนุญาตนิดหนึ่งครับ ที่จริงตั้งใจนิดเดียวครับ คือเรื่องของการเข้าชื่อของประชาชน คือถ้าเราดูอย่าง ส.ส. นี้เราบอก ๑ ใน ๕

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๕

คือเวลาเราพูดถึง ส.ส. นี้ ส.ส. เขาก็จะ represent ประชาชนในพื้นที่ที่โหวตจำนวนเท่าโน้นเท่านี้
อะไรอย่างนี้ ที่นี้บอกว่าประชาชนเริ่มต้นอย่าง ๕๐,๐๐๐ นี้มันน้อยไปหรือเปล่าครับ

ประธาน : ก็ไม่น้อย ๕๐,๐๐๐ การเสนอกฎหมาย ๒๐,๐๐๐ ใช้นิโฆรัฐธรรมนูญ
ก็ ๕๐,๐๐๐ คือเว้นแต่เราจะใส่ไว้ให้มันทำไม่ได้ก็มากกว่านี้ แล้วก็เลยจะทำไม่ได้ (๒) ข้อความ
มันคงเป็นอย่างนี้มาตลอดตรงนี้ มันตกอะไรไปหรือเปล่า เคยสงสัยว่าแล้วมันเสนอต่อใคร
บทบัญญัติที่ว่าด้วยคณะรัฐมนตรีเวลาเสนอกฎหมาย ให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อนใช้นิโฆ
ไม่ได้ต่อประธาน อัยนี้มันก็ต้องเสนอเพิ่มเติมต่อรัฐสภา ที่ผ่านมาไม่เคยมีใครเติม แล้วก็ไม่มี
ใครสงสัยว่า แล้วอยู่ ๆ รัฐธรรมนูญไปโผล่ขึ้นมาในรัฐสภาได้อย่างไร เติมเสียให้มันสมบูรณ์ดีกว่า
จะได้หมดปัญหา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตขอความรู้ในตรงนี้
หน่อยครับ เวลาไปเขียนว่าเสนอต่อรัฐสภา ในทางปฏิบัติเขาจะไปยื่นหาประธานสภาผู้แทนราษฎร
เพราะเป็นประธานรัฐสภา

ประธาน : เขาก็ต้องยื่นต่อประธานรัฐสภา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ครับ ถ้าอย่างนั้นเราต้องใส่ตัวบุคคลเข้าไป

ประธาน : ไม่ต้อง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ไม่ต้องหรือครับ ให้เป็นวิธีปฏิบัติ

ประธาน : ก็เหมือนกับให้เสนอต่อกระทรวงมหาดไทย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอบคุณครับ

ประธาน : ใครใหญ่ที่สุดในนั้นเขาก็มีไปถึง เชียง

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ที่ผ่านมามีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
โดยให้เพิ่มสภาร่างรัฐธรรมนูญเข้าไปเพื่อจะทำรัฐธรรมนูญใหม่ ผมไม่ทราบว่าการณ็อย่างนี้
การเขียนรัฐธรรมนูญที่จะให้มันถาวร มันก็ไม่เป็นไปตามนั้นเพราะเหตุที่ว่าเราเคยมีทางปฏิบัติ
ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ นะครับว่า เราอยากจะทำรัฐธรรมนูญใหม่ จึงไปแก้ไขเพิ่มเติมเข้าไป
หลายมาตราเลยเพื่อจะให้สร้างสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา ซึ่งผมเข้าใจว่าวิธีคิดแบบนี้ก็เป็น
เหมือนกับที่รัฐบาลชุดที่แล้วหรือสภาชุดที่แล้วมีข้อเสนอว่าอยากจะทำ ผมก็ไม่ทราบว่ามองในมุมนี้
กรรมการของเรา เราเห็นว่ามันทำได้หรือทำไม่ได้ แล้วก็ถ้าเห็นว่าทำไม่ได้ มันจะต้องเขียนอะไรที่
ป้องกันในเรื่องเหล่านี้ไว้หรือไม่ เพราะว่าถ้าเราบอกว่าให้สามารถแก้ไขเพื่อล้มรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๖

ซึ่งในทางปฏิบัติเราก็บอกว่ามันมี ๒ อย่างเท่านั้น แก้ไขเพิ่มเติมคือส่วนที่ไม่สำคัญ กับล้มรัฐธรรมนูญ ที่ไปเขียนว่าแก้ไขเพิ่มเติมบางบทบัญญัติมาตราเพื่อที่จะทำรัฐธรรมนูญใหม่ คือล้มรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่แก้ไขเพิ่มเติมตามบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญให้ อันนี้คือแนวความคิดที่ค่อนข้างไม่ไปด้วยกัน เพราะว่าอำนาจให้รัฐธรรมนูญนี้มันเป็นอำนาจที่ประชาชนเป็นเจ้าของแล้วอยู่ ๆ สภามาบอกว่าขอเพิ่มเติมบทบัญญัติขึ้นมาเพื่อที่จะทำรัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งก็ดูเหมือนว่าเขาก็ไม่ถึงกับละเมิด เพราะว่าเวลาถ้าเขียนมาแล้วให้มีตัวแทนของประชาชนมาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ นี่มันจะเกิดแบบนี้ เพราะว่าผมมีคำขู่ว่าแล้วนะครับ บอกว่าถ้าเมื่อไรเลือกตั้ง เขาก็จะไปแก้รัฐธรรมนูญเพื่อจะทำรัฐธรรมนูญใหม่ คือเป็นข้อที่ทำให้คิดว่าเอ๊ะ ถ้าเราเพิ่งทำ มันจะเขียนใช้ไหมครับ ห้ามแก้ ๑๐ ปี คือเหมือนกับห้ามชุด ๑๐ ปี ผมก็เลยเป็นปัญหาเรื่องในเชิงความคิดครับ ผมอยากปรึกษาที่ประชุมครับ

ประธาน : เชิญ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ จำได้ว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับของท่านอาจารย์บวรศักดิ์ได้เขียนเรื่องของการคงอยู่ หรือว่าสภาพของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้มีอยู่ต่อไปตามที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ท่านร่างจะกำหนดไว้ ผมเองเคยคิดเล่น ๆ ไม่ได้คิดเพื่อประโยชน์ของพวกเรา แต่ก็มองว่าองค์ความรู้แล้วก็บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญก็จะต้องเป็นคน ที่รู้เรื่องรัฐธรรมนูญตรงนี้ดี อาจจะบอกว่ามากกว่าคนอื่นก็เป็นการเข้าข้างตัวเอง แต่หมายความว่าตรงนี้อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นเรื่องที่ว่า เมื่อรัฐธรรมนูญเราเสร็จแล้ว สถานภาพของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชุดของเรา อันนี้ผมพูดอาจจะต้องยอมรับนะครับ ไม่ได้พูดเพื่อตัวเองและพวกเรา แต่ว่าเราคิดว่าในบทบาทหน้าที่ในการที่จะมาวินิจฉัย ในการกลั่นกรอง ในการให้ข้อคิดเห็นตรงนี้ ไม่น่าจะหมดไป ไม่น่าจะหมดไปพร้อมกับ ๖ เดือน ๖ ๔ ๖ ๔ อะไรตรงนั้น แต่ตรงนี้น่าจะยังใช้ประโยชน์จากพวกเราได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้จะช่องทางใดช่องทางหนึ่งหรือไม่ที่จะทำให้ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้องมีองค์คณะของ อาจจะไม่ต้องทั้งหมดครับ อาจจะมีท่านประธาน หรือจะเป็นใครก็ได้แต่นี้ครับ ผมก็เลยเสนอเป็นความคิดซึ่งแน่นอนครับ อาจจะถูกต้องว่าจากสังคมหรืออะไรก็ได้แต่ครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เรื่องนี้มันค่อนข้างพูดลำบาก เพราะตอนทำรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทุกคนในประเทศก็เห็นดีเห็นงามกันว่าทำใหม่ได้ แล้วก็พอทำใหม่ทุกคนก็ชอบกัน

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๗

และปี ๒๕๕๐ นั้นเนื่องจากคนส่วนใหญ่ไม่เอาด้วยก็บอกว่าทำไม่ได้ แต่ในต่างประเทศเองนั้น การทำรัฐธรรมนูญใหม่เขาก็ทำกันอยู่ เขาไปยกกร่างกัน แล้วก็ไปลงประชามติอะไรกันก็ใช้เป็น อันใหม่ไปได้ มันจะเขียนห้ามเสียเลย มันจะฝืน

ประธาน : ไม่ห้าม แต่เขียนอย่างนี้ได้ไหม

เลขานุการ : (๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธี เรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติม นั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมี สมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

นายอัชพร จารุจินดา : นั่นก็โดนหนัก เพราะว่าจะกลายเป็นว่าวุฒิสภาอยู่ในฐานะที่ เหนือกว่าสภาผู้แทนราษฎรไปแล้วในกรณีนี้

ประธาน : ไม่เหนือกว่า

นายอัชพร จารุจินดา : นอกจากท่านจะให้ทั้ง ๒ สภาต้องกึ่งหนึ่งทั้งของ สภาผู้แทนราษฎรแล้วก็กึ่งหนึ่งของวุฒิสภา อันนี้ผมขกพอเอาไปพูดได้

ประธาน : ไม่ ก็นี้มันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งใช่ไหม แล้วพอบอกว่า ต้องมีสมาชิก วุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งด้วย ก็แปลว่าทั้ง ๒ อันต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งอยู่แล้ว หรือจะลดลงมาหน่อยก็ได้ ไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของสมาชิกวุฒิสภา คือสำหรับพรรคการเมือง ที่ใหญ่เขาอยากจะแก้อิโศกแก แต่อย่างน้อยต้องมีวุฒิสภาเห็นชอบด้วยสัก ๑ ใน ๓

นายอัชพร จารุจินดา : คือผมเห็นด้วย แต่ว่าคือเปลอย่างนั้นได้ แต่ว่าถ้าจะเขียน เขียนมันให้เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องกึ่งหนึ่ง วุฒิกึ่งหนึ่ง อันนี้เวลาไปชี้แจงข่าวมันง่าย หน่อยว่า มันต้องทั้ง ๒ สภา เราไม่ได้ให้นำหนักไปที่วุฒิสภาอย่างเดียว ถึงแม้ว่าในความเป็นจริง ถึงแม้เขียนอย่างนี้ ส.ส. ก็ต้องกึ่งหนึ่งอยู่แล้วในตัวก็ตาม แต่ก็เขียนลงไปเลย

ประธาน : คือถ้าสมมุติว่าสภาผู้แทนราษฎรเขารวมกันได้ ๔๐๐ แล้วก็บวกกับอีก ๑ ใน ๓ ก็เป็น ๔๗๐ คือให้สภาผู้แทนราษฎรเขาใหญ่กว่า คือถ้าเขามีเสียงมากพอก็โอเค แต่ว่า อย่างน้อยต้องมีวุฒิสภาเห็นด้วย ๑ ใน ๓

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตครับ ผมอาจจะอ่านแล้ว งบ ๆ ครับ ตัวดำที่มันอยู่ก่อนตัวแดงใน (๓) นี่นะครับว่า ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๘

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ก็แสดงว่าแต่ละสภาก็ต้องมีอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของแต่ละสภา
อยู่แล้ว

ประธาน : ไม่ใช่

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ไม่ใช่หรือครับ เอามารวมกัน

ประธาน : เพราะว่าถ้า ส.ส. ได้ ๓๕๑ ไม่ต้องการวุฒิสภาเลยสักเสียงเดียว

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เราบังคับไหมครับว่า ต้องมีกึ่งหนึ่งของแต่ละสภา
เสียก่อนอย่างนี้ได้ไหมครับ ไปเขียนอย่างนั้นดีกว่า

ประธาน : ก็อาจจะรู้สึกได้ว่า ส.ส. ซึ่งเขามาจากการเลือกตั้งโดยตรงจะมีน้ำหนัก
มากกว่าก็โอเค ก็น้ำหนักมากกว่า แต่ว่าเราก็บังคับว่าอย่างน้อยคน ๑ ใน ๓ ของวุฒิสภา
ต้องเห็นด้วย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้าจะให้มันเป็นอย่างนั้น ขยายเพิ่มเติมว่าสำหรับ
ส.ส. นี้ต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของที่มีอยู่ในสภาของ ส.ส.

ประธาน : ไม่จำเป็น

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ไม่จำเป็นหรือครับ

ประธาน : เพราะเขาต้องได้คะแนนเสียงทั้งหมด กึ่งหนึ่งของทั้งหมดคือ ๗๐๐
เขาต้องได้ ๓๕๐

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ไม่ใช่ครับ

ประธาน : ทั้งหมดต้องได้ ๓๕๑ ใน ๓๕๑ ต้องมีวุฒิสภาด้วย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ๑ ใน ๓

ประธาน : ๑ ใน ๓ ก็ ๗๐

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ก็ ๗๐

ประธาน : ๖๐ กว่า ๆ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อันนี้ก็เพื่อจะอธิบายว่า เพื่อจะได้เกิดความรอบคอบ
เห็นชอบด้วยกันใช่ไหมครับ

ประธาน : มองคนละด้าน มองคนละมุม ที่เราสร้างวุฒิสภาไว้ให้มองคนละแ่ง
คนละมุม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ก็เลยเอามา touch ไว้ตรงนี้หน่อย ๑ ใน ๓

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

นวพร ๑/๙

ประธาน : เตี้ยวาระที่สามก็จะ touch อีก นี่เอาวาระที่หนึ่งก่อน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมขอกลับไปที่อาจารย์อุดมพูดเมื่อสักครู่นี้ครับ เรื่องข้อกังวลคือว่าแก้มาตราหนึ่งเพื่อจะไปร่างใหม่มันเกิดขึ้นแล้วครับ และศาลรัฐธรรมนูญก็เคยวินิจฉัยแล้วว่าทำไม่ได้ จนทำให้เขาเกิดว่าเขาเกลียดศาลรัฐธรรมนูญขึ้นมาเลยว่า แก้อะไรก็ไม่ได้ แก้ทั้งหมดก็ไม่ได้ รายมาตราก็ไม่ได้ อันนี้ครับ มันเกิดขึ้นแล้วครับ เขาขอแก้มาตรานี้เพื่อจะไปร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งหมด ซึ่งมันขัดกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ อันนี้ก็ต้องป้องกันไว้ ต้องมีบทป้องกันไว้เหมือนกันครับว่า มันศรีธนญชัยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ อาจารย์วุฒิสารเชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย : ท่านประธานครับ ผมมีข้อสังเกตเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญว่า บังเอิญมาตรา ๓๕ รัฐธรรมนูญชั่วคราว (๙) นี้เขียนเรื่องกลไกที่ป้องกันการทำลายหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญวาง ตรงนี้ก็ทำได้ ๒ อย่าง คือการเขียนว่าหลักการไหนที่คิดว่าสำคัญและห้ามแก้หรือให้มันแก้ยาก ซึ่งนั่นแปลว่าวิธีแก้อาจจะต้องไม่เหมือนกัน ผมเลยไม่แน่ใจว่ามาตรา ๓๕ (๙) เราได้พิจารณาในกรอบของเรื่องของจำนวนคะแนนเสียงด้วยหรือเปล่าครับ ท่านประธาน

ประธาน : เราเขียนมาตรา ๒๖๑ เมื่อสักครู่นี้ที่เราทิ้งไว้ นั่นคือกลไกที่ป้องกัน
ในหลักการสำคัญ คือตรงนั้นไม่ให้แก้เลย เชิญครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย : ท่านประธานครับ อันนี้คือหลักใหญ่สุด ที่นี้ผมเอง
ด้วยความเคารพ คือผมไม่ค่อยเห็นด้วยอยู่แล้วในมาตรา ๓๕ ครับว่า ให้เขียนตั้งเยอะแยะแล้วก็
ห้ามแก้ นะครับ แต่ว่ามันก็ตีความไปได้ว่าในมาตรา ๓๕ ชั่วคราวนี้ที่เขียนมาตั้ง ๑๐ ข้อ เป็นเรื่อง
สำคัญที่ต้องอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังจะทำ แล้วก็ตีความว่าเป็นหลักสำคัญหรือไม่ อันนี้ครับ
ท่านประธาน ผมว่าก็อาจจะต้องตอบคำถามนี้ว่าตกลงข้ออื่น ๆ กลไกเรื่องหลักนิติธรรม กลไกเรื่อง
ความมีอิสระ การแทรกแซงทั้งหลายเป็นหลักการสำคัญใหม่ ซึ่งถ้าเป็นหลักการตรงนั้นและ
ถูกเขียนเอาไว้แล้วในรัฐธรรมนูญก็ต้องเป็นเรื่องที่แก้ยากหรือไม่ครับ ท่านประธาน ผมเรียนหารือ

ประธาน : เพราะจริง ๆ ในรัฐธรรมนูญมันจะเป็นกลไกสำคัญทั้งนั้น ถ้าไม่สำคัญ
เราจะไม่เขียน แต่ว่าหลักการสำคัญใหญ่จริง ๆ นี่ก็คือเรื่องนี้ ๒ เรื่องนี้ เพราะฉะนั้นที่เราต้องเอาไว้
คือเราไม่ให้แก้ แล้วในขณะเดียวกันที่เรากำลังจะพิจารณาว่าจำนวนคะแนนเสียงต้องสูงขึ้น
นี่นะครับ ก็เพื่อให้การแก้ไขมันได้รับการพิจารณาครอบคลุมจากทุกด้าน ทุกฝ่าย แล้วเราก็ให้ลำดับ
ความสำคัญตามสมควร สภาผู้แทนราษฎรมาจากปวงชนชาวไทยก็เอา มีสิทธิมีเสียงข้างมาก
วุฒิสภาอย่างน้อยก็จะต้องให้เขาได้เห็นดีเห็นงามด้วย เป็นเรื่องของการปรองดองไปในตัวด้วย
ไม่ใช่เสียงข้างมากบีบเอาไปเลย แล้วมันก็จะเกิดปัญหาอย่างที่ผ่านมา แต่ถ้าเขาถามว่า
แล้วรัฐธรรมนูญนี้แก้ไขยากไหม ก็บอกว่ามันจะยากกว่าปกติ แต่ไม่ได้ยากจนเกินขีดความสามารถ
ถ้ามันมีเหตุผลก็แก้ได้ แต่ไม่ใช่แก้เพียงเพราะมีเสียงข้างมากท่วมทับ ถ้าเสียงข้างมากอย่าง
ที่ท่านพุทธทาสท่านว่า เสียงข้างมากอย่างเดียวกันไม่ใช่เป็นประชาธิปไตย เพราะถ้าโจรโจทว่า
ให้ไปปล้นเขา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ อย่างที่อาจารย์วุฒิสารว่านะครับว่า
เราควรจะมีบทบัญญัติอันใดอันหนึ่งใหม่ มาตราอันใดอันหนึ่งใหม่ที่จะบอกว่าต่อไปนี้จะต้อง
require คะแนนเสียงเท่าไร นอกจากมาตรา ๓๕ เมื่อสักครู่นี้ครับ เรื่องเกี่ยวกับสถาบัน
รูปแบบการปกครอง เพราะว่าถ้าเราไม่บัญญัติไว้ สมมุติเขาจะขอแก้ไขในกรณีที่ว่า ขอให้สภาเดียว
เขาจะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญหรือเปล่านะครับ

ประธาน : เราเขียนไว้ในมาตรา ๒๖๑ เชิญครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมเข้าใจที่ท่านประธานว่ามาตรา ๒๖๑ นี้เหมือนกับห้ามไปแตะตรงนี้เลย แต่ว่าไม่ได้ห้ามการทำรัฐธรรมนูญใหม่ใช่ไหมครับ คือถ้าเราเข้าใจว่าแก้ไขเพิ่มเติมหมายถึง จริง ๆ แล้วจะไปเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญไม่ได้ใช่ไหมครับ แต่ว่าที่บางท่านบอกว่าเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อให้จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทำได้ เพราะไม่ได้ไปแก้หลักการมาตรา ๒๖๑ ตรงนี้ทำได้ใช่ไหมครับ เพราะผมยังมีความรู้สึกถ้าเราจะป้องกันหลักการในรัฐธรรมนูญนี้ต้องเขียนเลยว่า ห้ามการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ อันนี้คือข้อถ้าเกิดสมมติว่าเราต้องการจะคงสิ่งที่เป็นหลักการตรงนี้ หรือว่าอีกทางหนึ่งก็คือห้ามการแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งจะมีลักษณะต่อไปนี้ สงสัยว่าเป็นเรื่องการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ หรือว่าจะขัดต่อหลักการนี้หรือไม่ ให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัย ผมยังรู้สึกว่าถ้ามองในมุมมองแบบนี้มันจะเปิดช่องให้เราสามารถจะรักษาหลักการตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ โดยที่ไม่มีลักษณะเป็นศรีธนญชัยครับ

ประธาน : แต่ว่าผมไม่ค่อยแน่ใจในหลักการว่า เมื่อเราเขียนรัฐธรรมนูญแล้วเราห้ามไม่ให้ใครมาเขียนทับเรา มันไม่น่าจะเป็นหลักการที่ถูกต้อง เพราะว่ามันเหมือนกับว่าเราออกจะมั่นใจเสียทีเดียวว่า รัฐธรรมนูญของเราที่เราเขียนนี้มันเลอเลิศ จริง ๆ คนในรุ่นต่อไปเขาก็ย่อมจะมีสิทธิเขียนรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ได้ สุดแต่ว่าเขาจะวิวัฒนาการจะเปลี่ยนแปลงไป ห้ามอย่างนั้นมันไม่น่าจะถูก ที่นี้การที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในคราวนั้นเป็นอย่างนั้น เพราะมันมีเงื่อนไขในทางการเมืองที่มันพาไป ที่ทำให้ต้องไปพิทักษ์รัฐธรรมนูญในลักษณะ เพราะรู้ว่ากำลังจะนำไปสู่อะไร เพราะฉะนั้นผมก็เชื่อว่าโดยหลักทั่ว ๆ ไปแล้วจริง ๆ นี้ วันหนึ่งข้างหน้าศาลรัฐธรรมนูญ ถ้ามีคนจะไปทำใหม่นี้ะครับ แล้วก็ทำให้ถูกต้อง แสดงเจตนารมณ์ให้เห็นศาลรัฐธรรมนูญก็อาจจะเปลี่ยนก็ได้ เราก็ทิ้งเอาไว้ ปล่อยให้มันเป็นวิวัฒนาการ เชิญครับ อาจารย์วุฒิสาร

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ต้นไชย : ท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยกับที่ท่านประธานพูดตอนท้ายนะครับว่า เราไม่ควรผูกขาด เพียงแต่สิ่งที่เราอาจจะต้องคำถามในมาตรา ๓๕ ชั่วคราว ผมยกตัวอย่างข้อเดียวครับ คือบึงเอิญว่ามาตรา ๒๖๑ นี้ตอบ (๑) (๒) ที่ท่านประธานพูดถึงแล้ว แต่ผมยกตัวอย่างเช่น (๔) ซึ่งเขียนเรื่องการกระทำผิดการเลือกตั้งทุจริต ห้ามดำรงตำแหน่งการเมืองอย่างเด็ดขาด ซึ่งเราก็ไปกำหนดในคุณสมบัตินะครับว่า ต้องห้าม นะครับ ที่นี้ถ้าสมมติว่าสภาจะแก้ จะแก้ได้ไหม อันนี้ถือเป็นหลักการสำคัญ คือหลัก ถ้าจะแก้ได้ เราต้องตอบได้ว่ากลไกนี้เราวางแล้ว แต่ว่าเขาสามารถทำได้หรือแก้ไม่ได้เลยนะครับ ที่นี้ประเด็นที่

ท่านประธานเสนอเรื่องเพิ่มเติมว่า ให้วุฒิป็นถ่วงนี้ ข้อห่วงใยผมก็คือว่าจะทำให้มีการซื้อวุฒิป็น ๑ ใน ๓

ประธาน : ก็ให้มันรู้ตัวรู้แดงไป

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : อันนี้มีโอกาสสูง คือมันมี ๒ ทางว่า เรื่องยาก ให้ใช้จำนวนที่มากกว่า ซึ่งหมายถึงว่าอันนี้มีการถ่วงทั้งวุฒิป็นและฝ่ายค้านกับทุกเรื่องเท่ากันหมด ด้วยจำนวนการแก่นะครับ แล้วก็ไปกำหนดว่าต้องมีสัดส่วนวุฒิป็นเท่าไร ผมคิดว่าอันนี้น่าพิจารณาว่า ทางไหนน่าจะเหมาะสมที่สุด ท่านประธานครับ

ประธาน : คือไม่ว่าเราจะเขียนป้องกันอย่างไร ถ้าวุฒิป็นถูกซื้อได้ มันก็ถูกซื้อได้ ทั้งระบบ แล้วในที่สุดรัฐธรรมนูญก็ไม่คงอยู่ แล้วมันก็ถูกฉีกไปในที่สุด เพราะฉะนั้นถ้าเราเขียนอะไร ป้องกันไว้มากเสียจนกระทั่งมันยับยั้งไม่ได้ มันก็อันตราย ผมคิดว่าบางเรื่องก็ต้องปล่อยวาง เพราะว่าไปเป็นตาแก่ทวงสมบัติหมด มันก็ตายเปล่า

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนครับ คือเป็นเรื่องที่อยู่ในใจ แต่ว่าผมไม่ได้ address ลงมาในตัวร่างก็คือว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้สมมุติว่าถ้าที่เรากำลังทำ มันจะต้องผ่าน ประชามติ เพราะฉะนั้นโดยนัยเดียวกันก็คือว่าความชอบธรรมในการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือฉบับต่อ ๆ ไป นอกจากผ่านสภาแล้วควรจะมีการลงประชามติด้วยหรือไม่ครับ ท่านครับ

ประธาน : ซึ่งอันนั้นเราก็อาจจะต้องไปเขียน แต่ว่าถ้ามันแก้เล็ก ๆ น้อย ๆ สมมุติเราไปเจอที่ผิด เขาไปเจอที่ผิดว่า ที่เราเขียนไว้มันพลาดแล้วมันเดินไม่ได้ ต้องแก้ มันต้องไป ประชามติมันก็อันตราย อันนี้อาจจะต้องเขียนว่าหลักการเรื่องใดบ้างที่จะไปประชามติ เช่นอย่างที อาจารย์วุฒิสารว่า เรื่องคุณสมบัติเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้งอะไรพวกนี้ แล้วก็อาจจะต้องไป ประชามติ อันนั้นก็ค่อยไปไล่ดู จัดหมวดหมู่ให้ดีแล้วก็ไปเขียนบังคับ คือจะได้ไม่ต้องไปประชามติ ทุกอัน แล้วก็ยิ่งตอนศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไว้คราวนั้นมันทำทำเหมือนกับว่า เมื่อเคยไปทำ ประชามติแล้ว พอจะแก้ต้องไปทำประชามติด้วย เต็มมันเลยจะไปกันใหญ่ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอบคุณครับ คือในเรื่องที่ว่าเราจะแก้ไขกร่างรัฐธรรมนูญ ใหม่ทั้งฉบับจะทำได้หรือไม่ ผมยังมีความเห็นว่ารัฐธรรมนูญนี้จะต้องสามารถปรับได้ นะครับ หมายความว่าปรับปรุงได้ เพราะเราไม่รู้ว่าจะระยะเวลาอีกข้างหน้าจะมีอะไรนะครับ ในหลาย ๆ ประเทศเขาก็กร่างใหม่ก็มี อย่างที่สวิสเซอร์แลนด์นี่นะครับ เขาก็กร่างรัฐธรรมนูญใหม่ใช้เวลา เกือบ ๒๐ ปี ถ้ามองความเห็นจนกระทั่งตกลึกกันไปหมด จนกระทั่งเห็นพ้องกันเขาก็แก้ไขทั้งฉบับ

แต่ที่นี้ถ้าหากว่าจะเป็นการแก้ไขใหม่ทั้งฉบับนี่นะครับ อย่างที่ท่านปรกรณ์พูดนี้ผมยังเห็นด้วยว่า ถ้าจะเป็นลักษณะแก้ไขทั้งฉบับน่าจะต้องไปทำประชามติถามก่อนนะครับว่า จะมีการแก้ไขทั้งฉบับใหม่ เพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ถ้าเกิดผ่านจะต้องทำประชามติ เราอาจจะเพิ่มเข้าไปอีกนิดใหม่ว่า รัฐธรรมนูญใหม่ที่จะแก้ ในร่างมาตรา ๒๖๑ นี้ยังจะต้องคงอยู่ หมายความว่าหลักในเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขกับการเปลี่ยนแปลง รูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้ ต้องคงอยู่อย่างนี้ อะไรลักษณะแบบนี้ะครับ ในส่วนของการแก้ไข รัฐธรรมนูญในส่วนอื่น ๆ ในหลักการสำคัญบางอันก็อาจจะต้องทำประชามติ ผมเห็นด้วยนะครับ แต่ถ้าหากเป็นเรื่องปลีกย่อยไปทำประชามติเดี๋ยวจะไม่ทันกาล เพราะว่าที่ผ่านมาเราเคยแก้ไข รัฐธรรมนูญ แก้ไขเรื่ององค์ประกอบในการสรรหา ป.ป.ช. เคยแก้มาที่ ตอนรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ก็แก้ได้ เพราะว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่สำคัญมาก หรือในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็มีการแก้ไข ในรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมปี ๒๕๕๔ เรื่อง ส.ส. นะครับ ที่ว่าให้มี ส.ส. เขต ๓๗๕ แล้วก็ ส.ส. บัญชีรายชื่อ ๑๒๕ นี่นะครับ ถ้าให้ไปรอทำประชามติก็ไม่ทันกาลอะไรอย่างนี้ ที่นี้ในส่วนของการแก้ไขในร่างมาตรา ๒๖๒ ผมคิดว่าข้อที่เติมเพิ่มนี้ะครับ น่าจะเอาไปรวมอยู่ในวาระสาม หหมดเลย คือจะต้องมี ส.ว. ๑ ใน ๓ แล้วก็ต้องมีฝ่ายค้านด้วยอะไรอย่างนี้ เท่าไรนะครับ เมื่อสักครู่ของฝ่ายค้านรู้สึกมีเท่าไร ร้อยละ ๑๐ ใช่ไหมครับ อันนี้น่าจะไปอยู่ในวาระสามเลย รวมอยู่ที่จุดนั้น ไปทีเดียว แล้วในส่วนของฝ่ายค้าน ถ้าเป็นทุกพรรค บางที่บางพรรคฝ่ายค้านมีแค่เสียงเดียว จะกลายเป็นว่าคนเสียงเดียวสามารถค้านการแก้รัฐธรรมนูญได้เลย อาจจะว่าเป็นเสียงข้างน้อย ยับยั้งเสียงข้างมากได้ อาจจะเปลี่ยนเฉพาะว่าเป็นฝ่ายค้าน ๑ ใน ๑๐ อะไรลักษณะนี้จะเหมาะสม กว่าไหม อะไรอย่างนี้

ประธาน (นายสุพจน์ ไข่มุกด์) : ท่านประธานติดภารกิจนะครับ เดี่ยวท่านกลับมา ในขณะที่เดียวกันผมว่าเรื่องหมวด ๑๓ นี้เป็นหมวดสำคัญนะครับ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เดี่ยวผมว่าเราพักสักครู่หนึ่งนะครับ แล้วหาหรือเรื่องที่ไม่จำเป็นจะต้องมาแก้ไขอีกนะครับ ไปกลาง ๆ ก่อน เรื่องนี้ผมว่าพักไว้ก่อนรอให้ท่านประธานกลับมา เราค่อยมาเจรจากันอีกที ดีไหมครับ พักตอนนี้ผมว่าอย่างนี้ดีไหมครับ เราอยากจะคุยกันไหมครับ เรื่องที่ว่าช่วงที่เราจะไปหาหรือกัน ประชุมกันที่ชะอำนี่นะครับ รูปแบบเราจะเป็นอย่างไร คือว่าเราคงจะไม่ได้นั่งพิจารณา ทั้งวันทั้งคืน มันควรจะมึรูปแบบใดที่เราจะต้องพักผ่อนกันบ้าง ก็อยากจะเสนอว่าใครมีข้อคิดเห็น อะไรบ้างในช่วงระยะเวลาเวลานั้นว่า จะทำให้รูปแบบเราไม่เครียดเกินไปนัก อยากจะขอฟังพวกเรา

นะครับว่ามีอะไรใหม่ที่จะเสนอ แล้วก็ให้ทางฝ่ายเลขาเขาช่วยดำเนินการให้ ไม่ทราบว่าย่าหญิง อาจารย์จรีหรือว่าคุณก็ระดมอะไรเสนอครับ ฝ่ายที่ว่าสุภาพสตรีจะเสนอใหม่ครับว่าช่วงที่เราไปต่างจังหวัด เราจะมีโปรแกรมอะไรที่นอกจากเรานั่งพิจารณาเรื่องเครียด ๆ นี้ มีอะไรใหม่ครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : คือจะเรียนถามก่อนนะคะว่า เราจะประชุมกันเข้าจรวดเย็นใช่ไหมคะ เข้าถึงเย็นเลย เสร็จแล้วเราคงหมดแรงหรือเปล่าทั้งวัน ท่านหมายถึงกิจกรรมตอนเย็นหรือคะ หรืออะไร เย็นจะประชุมด้วยหรือเปล่า

ประธาน : working time มากกว่า เวลาทำงานมากกว่า ๘ โมงเช้าถึงเที่ยง

นางจรี วิจิตรวาทการ : ๘ โมงเช้าถึงเที่ยง บ่ายโมงครึ่งถึง ๔ ครึ่ง แล้วก็พักผ่อน และมีวันหยุดจะต้องพิเศษหรืออยู่เย็น ดิฉันอย่างไรก็ได้คะ ไม่ได้ตั้งใจ เพียงแต่ขอกลับคืนวันเสาร์ได้ไหม ตามโปรแกรมนี้เหมือนกลับวันอาทิตย์ใช่ไหมคะ

ประธาน : ๑๑-๑๗ ใช่ไหมครับ ที่ตามโปรแกรมเดิมนี้ใช่ไหมครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ที่นี้เราจะทำทั้งเสาร์ ทั้งอาทิตย์ด้วยหรือ วันอาทิตย์ทั้งวันหรือคะ หรือว่าอย่างไร

นายอัชพร จารุจินดา : คงต้องดูช่วงแรกเป็นหลัก ช่วงแรกที่เราเดินทางไปได้ขนาดไหน ช่วงนั้นอาจจะต้องประชุมทั้งเช้า บ่ายแล้วก็ค่ำ คือถ้ามันเดินทางไปได้ด้วยดีแล้วก็เร็ว ช่วงวันหลัง ๆ อาจจะเป็นแบบที่ท่านประธานว่าได้ ก็ผ่อนคลายเป็นบ้าง

ประธาน : ผมว่าเราก็ สว. กันนะครับ ผมว่าก็ควรจะวันหนึ่งก็ควรจะมีความที่จะ relax อะไรบ้าง ร้องคาราโอเกะบ้าง สุภาพสตรี ๒ ท่านก็อาจจะร้องเพลงอะไรให้เราฟังบ้าง คงจะมีรูปแบบของอะไรที่มันรื่นเริง ที่จะผ่อนคลายเป็นบ้าง เพราะว่าถ้าเครียดทั้งวันก็ไม่ไหว สมองเราคงรับไม่ไหวนะครับ ผมว่าคงจะไม่เต็มเวลาทั้ง ๘ ชั่วโมงรวดไปเลยทั้งวัน ก็แล้วแต่ทางฝ่ายเลขาด้วยครับ จะทำให้เราไม่รู้สึกเครียดนะครับ ผมยังไม่ทราบว่าย่าหญิงที่เราไป เราจะทำไป rewrite ใหม่หรือว่าแก้ไข wording หรืออะไรในหลักการสำคัญหรือเปล่า

นายอัชพร จารุจินดา : คือตามที่ท่านประธานวางไว้ ก็คือเป็นเรื่องดูถ้อยคำเป็นหลักไปที่ไหนนะครับ เพราะว่าโครงสร้างอะไรทั้งหลายเราพิจารณากันมาหมดแล้ว เว้นแต่ว่าพอไปแล้วไปสะดุดว่า หลักการที่เคยพูดกันไว้นี้มันอาจจะไม่ดีพอ จะเปลี่ยนแปลงก็สุดแต่ แต่จะดูเป็นเรื่องการเขียนเป็นหลัก

นางจรี วิจิตรวาทการ : ตามตาราง กลับมาแล้วก็จะมาดูถ้อยคำอีกนะคะ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

วีรพร ๒/๖

นายอัชพร จารุจินดา : ครับ อันนั้นดูความเรียบร้อยเป็นหลัก

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ดูความเรียบร้อย ถ้ามีอะไรที่ตกหล่น เสนอที่นั่นก็ได้
ใช้ไหมคะ สมมติว่าเราอ่าน draft ทั้งหมดแล้ว แล้วเรามีความรู้สึกว่ามีอะไรที่จะต้องเพิ่มเติม
หรือแก้ไขหรืออะไร เสนอได้ที่นั่นนะคะ

นายอัชพร จารุจินดา : ได้ครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : แต่ไม่ใช่มี major change ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงใหญ่โต
เพียงแต่อะไรที่เล็ก ๆ น้อย ๆ

นายอัชพร จารุจินดา : เพราะว่าอันนี้เราดูเป็นส่วน ๆ ที่เราไปโน่นเราจะดูทั้งฉบับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ทั้งฉบับเลย โอเค

นายอัชพร จารุจินดา : พอทั้งฉบับนี้บางทีก็เป็นไปได้อย่างที่อาจารย์ว่า
มันไม่ได้หรอก มันต้องเปลี่ยนเลยก็อาจจะเป็นไปได้ครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ขอบคุณค่ะ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมมีความเห็นอย่างนี้ครับ ผมว่า
ที่ชะอำจะช้าจะเร็วมันอยู่ที่พวกเรา discuss กันมากน้อยแค่ไหนเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อท่านประธาน
ได้สั่งการมาเมื่อสักครู่ว่า วันจันทร์นี้จะเริ่มเอาข้อคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณา ซึ่งนั่นก็น่าจะ
รวมไปถึงความคิดของกรรมการแต่ละท่านด้วยที่อาจจะยังมีอะไรติดค้างในใจ แล้วเราก็มีเวลา
สัปดาห์หน้าทั้งสัปดาห์ แล้วก็วันที่ ๒๘ ๒๙ อีก ๒ วัน ๓๐ ไม่ประชุมครับ ๓๐ ท่านประธาน
งดให้แล้ว แล้วก็ยังมีตั้งแต่วันที่ ๓ อีก วันที่ ๔ อีก ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ เพราะฉะนั้นถ้าในช่วงว่างก่อนไป
ชะอำ เรารีบพูด รีบคุย รีบเอาข้อเสนอฝ่ายต่าง ๆ มา discuss เอาความเห็นของพวกเรามาลงเสีย
ให้มากที่สุดที่จะทำได้ พอไปถึงที่โน่นมันก็แค่ไปนั่งไล่ดู ทวนคำพูดหรืออะไรที่ขาดตกบกพร่อง
เวลาที่จะมาถก มาเริ่มต้น concept กันใหม่ในเรื่องนี้มันก็จะไม่มีแล้ว มันก็จะไม่กินเวลา
ท่านมากครับ ท่านก็สามารถจะผ่อนคลายนอนบาย ๆ ได้ เริ่มประชุม ๘ โมงครึ่งถึงเที่ยง
บายโมงครึ่งถึง ๕ โมงอย่างนี้ แล้วท่านจะได้ไปเดินเล่นชมวิวอะไรก็ว่ากันไป มันอยู่ที่เงื่อนไขตรงนี้
ถ้าเรา manage เนื้อหา เรารีบทำของเราก่อนไปเสียให้มันเสร็จมากที่สุดที่จะทำได้ ที่ถกกัน
ก็มาถกเสีย นึกในใจว่าไปที่โน่นพยายามไม่ไปถกอะไรแล้วในเชิง concept นะครับ วันแต่จะไปขอ
แก้ไขคำพูดบางคำอันนั้นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าอย่างนี้ผมจะเร็วครับ ท่านประธานครับ ขอบคุณครับ

ประธาน : ครับ ก็เป็นความคิดที่ดีนะครับ ที่นี้อยากจะทราบ ท่านอัครครับว่าตกลงจะมีกี่มาตรา เรากำหนดได้หรือยังครับ ตอนแรกก็เห็นว่าท่านโฆษกไปแถลงไว้ว่าไม่เกิน ๒๐๐ อันนี้มันจะปาเข้าไปเกือบ ๓๐๐ แล้ว

นายอัคร จารุจินดา : ๒๗๐ ได้ครับ แต่ว่าที่ไปที่มาที่อะไรมันจะยากตรงนี้ด้วย เพราะจะต้องทำ ๒๗๐ หรืออาจจะปาเข้าไป ถ้าบทเฉพาะกาลอะไรด้วยก็อาจจะ ๓๐๐ ให้เหลือ ๑๕๐ เพราะท่านประธานตั้งหลักไว้ไม่เกิน ๑๕๐ มาตรา ก็ต้องไปดูว่าจะอะไรที่จะเขียน เขียนอย่างไร ให้เหลือ ๑๕๐ มันจะยากตรงนั้นครับ

ประธาน : อันนี้เป็น Fight บังคับหรือเปล่า ๑๕๐

นายอัคร จารุจินดา : ท่านตั้งหลักไว้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตครับ นักวิชาการนี้เขาไม่ได้นับมาตรา เขานับคำ ฉะนั้นถึงท่านจะสั้น ๑๕๐ แต่คำเยอะ เขาก็พูดต่อว่าอยู่ดี

นายอัคร จารุจินดา : ครับ ใช่

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มันอยู่ที่คำ

นายอัคร จารุจินดา : มันเป็นไปได้ว่า ถ้าอย่างไรมาตราเยอะก็อาจจะยอม แต่ว่าในแต่ละมาตราเหลือแค่สัก ๓ บรรทัด ๒ บรรทัด ให้ประชาชนเขาอ่านง่าย ๆ มันก็โอเค

ประธาน : ก็อยู่ที่ฝ่ายท่านละครับว่า จะทำให้เราผ่อนคลายได้มากน้อยแค่ไหน

นายอัคร จารุจินดา : รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่เราไปต่างจังหวัดกัน ๒ ครั้ง เราทำกันหนักไหม สัมไปแล้ว จำไม่ได้แล้ว

ประธาน : ไม่หนักครับ เพราะมันออกมา ๓๐๙ มาตราใช้ใหม่ครับ ปีนั่นใช้ใหม่ครับ ๓๐๙ มาตรา ก็สบายนะครับ ไปสบาย ไม่รู้สึกเครียดเท่าไร เพราะว่ามันไม่มีอะไรมาอยู่ในกรอบเท่าไร แล้วก็ปล่อยตามสบายหน่อยนะครับ แล้วก็ผ่านประชามติฉลุยเลย

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ คือวันนี้ท่านประธานมีชัยได้กรุณาสั่งการให้ตัวแทนจาก ๒ คณะ คือคณะจากสมาพันธ์แพทย์ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปแห่งประเทศไทย แล้วก็คณะจากพรรคพลังอุดร ทั้ง ๒ คณะนี้ก็ได้มาเข้าพบผมเมื่อเวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา แล้วก็ได้ยื่นเอกสารไว้ซึ่งผมขออนุญาตได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ถ่ายสำเนาแล้วก็นำเรียนท่านกรรมการ เดี่ยวท่านจะงงครับ เลยรีบเรียนเสียก่อน ผมกำลังสั่งการ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

วีรพร ๒/๘

ในหนังสืออยู่นะครับ ก็ขออนุญาตสำเนาเรียนกรรมการทุกท่านครับ ขอบพระคุณครับ
ข้อเสนอแนะในการร่างรัฐธรรมนูญของเรา ขอขอบคุณครับ

ประธาน : มีท่านผู้ใดที่จะเสนออะไรในที่ประชุมไหมครับ คือถ้าไม่มี ผมว่าเราพัก
ก่อนแล้วกัน แล้วก็ช่วงตอน ๔ โมงเราก็ไม่ต้องพักแล้วกันช่วงนี้นะครับ เตี้ยรอไว้ท่านประธาน
มาแล้วค่อยเริ่มประชุมใหม่แล้วกันนะครับ ขอพักการประชุมนะครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๕๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๑

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข